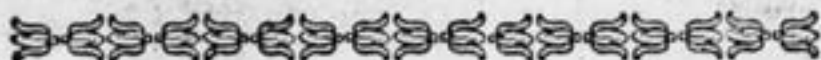

DIARIO DE IGUALADA

POR UN IDIOTA DE BUEN HUMOR.

Reimpreso en Cervera dia 15 de Setiembre de 1808.

España 20 y 10 del que viene.

Teniendo noticia , que viene ó ha venido Josef Bona-
parte , dicho el tio Pepe , á tomar posesion del Reyno
de España se le hará su entrada correspondiente del te-
nor siguiente :

Entrará montado en un caballo clavileño igual al que
Don Quixote de la Mancha tubo para volver á su
Reyno á la Princesa Micomicona , el qual Reyno habia
usurpado el Gigante Pandafilando ; ó bien entrará con
un carro tirado de bueyes al lado de Don Quixote ,
acompañado de Sancho , el Canónigo , Cura , y Barbero ;
se le hará una iluminacion de aquellos gusanos que re-
lucen de noche , y con la música de pitos
caracoles , será conducido en un cadaba
min
que le

DIARIO DE IGUALADA (1808). ANTECEDENTS DE LA PREMSA PERIÒDICA IGUALADINA

M. TERESA MIRET I SOLÉ

La impremta es va convertir, des de la seva invenció, en una eina imprescindible per facilitar la comunicació i la transmissió d'informació. Abans del segle XX, l'establiment d'un taller tipogràfic en una ciutat representava un avenç important per a la seva cultura, ja que possibilitava la impressió de publicacions d'entitats, empreses, organismes públics i privats, periòdics i bibliografia local.

A Igualada, la primera impremta estable s'instal·la el 1832, data relativament tardana en comparació amb altres ciutats mitjanes catalanes. Fou Joaquim Abadal i Casamitjana, procedent d'una coneguda família d'impressors de Mataró, qui la fundà, i el seu primer document imprès localitzat són uns goigs, *Glosa á los gozos en loor de la Purísima Concepción de Maria* (1833).

Pel que fa a les publicacions periòdiques, la premsa igualadina compta amb publicacions, de forma gairebé ininterrompuda, des que el 1863 aparegué *El Eco de Igualada*, periòdic setmanal dirigit per Pere Bosch i Soldevila i imprès pel mateix taller dels Abadal, portat llavors per Elisabet Casalius, vídua del fundador, i els seus fills.

Abans de 1863 no es pot parlar d'una premsa local estable i continuada però es van publicar uns quants documents, que es poden considerar antecedents del que després serà la premsa periòdica.

INFORMACIÓ IGUALADINA AL SEGLE XVI

La premsa, perquè sigui considerada com a tal, ha de complir una sèrie de condicions i la primera és la seva voluntat de periodicitat. Hi ha, però, uns precedents al concepte de premsa moderna: els plecs solts, coneguts popularment com a romanços i que hom anomena *pre-premsa*.¹ *"Inspirat i redactat al calor dels esdeveniments, el plec solt d'aquesta mena constitueix una forma de periodisme que, aparegut amb la propagació de la impremta, en definitiva no és més que potenciació d'un altre tipus de periodisme preexistent: el que implicava la recitació oral dels antics joglars noticiers"*²

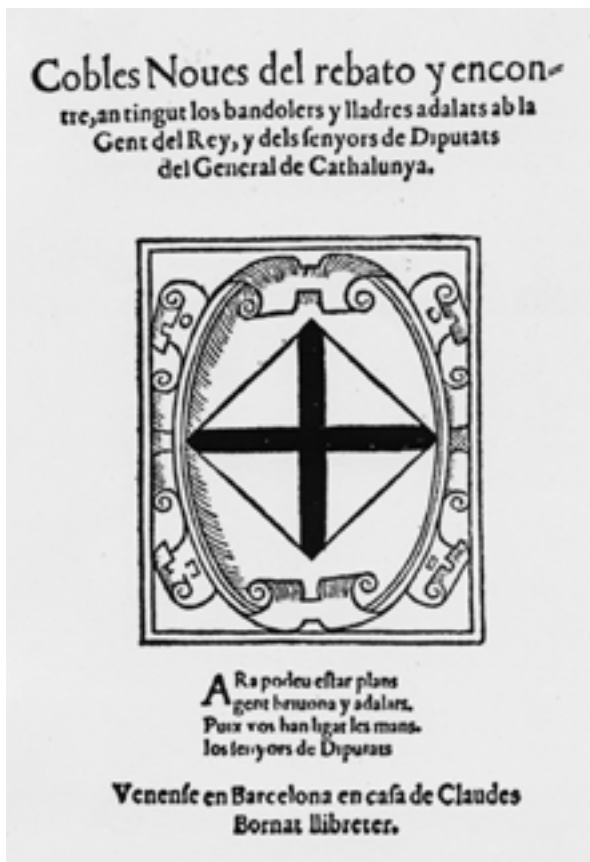
El Dr. Josep Romeu i Figueras va localitzar i estudiar sis plecs solts del segle XVI, que contenen informació igualadina.³ Aquests exemplars, tot i no estar numerats, es poden ordenar cronològicament i suposen una continuïtat informativa superior a algunes publicacions que van néixer amb la intenció de ser periòdiques.

Els plecs estan escrits en forma de poema o romanço, amb estrofes de vuit versos, i amb una major preocupació pel contingut que no pas per la

1. Torrent, Joan i Rafael Tasis. *Història de la premsa catalana*, vol. 1, p. 18. Barcelona: Bruguera, 1966.

2. Romeu Figueras, Josep. "Bandolerisme i "periodisme" al segle XVI: A propòsit d'uns fets esdevinguts a Igualada el 1573". *Vida...*, n. 1000-1001 (22 febrer i 1 març 1973)

3. Romeu Figueras, Josep. *Poesia en el context cultural del segle XVI al XVIII*. 2 vol. Barcelona: Curial, 1991.

lítica. Tots sis plecs fan referència a la captura de seixanta bandolers (“22 morts i 38 capturats”), el dia 30 de març de 1573, a càrrec d’un grup d’igualadins dirigits per Jaume Pau Franquesa juntament amb el sometent de la vila i altres forces de la sotsvegueria.

Els documents es venien a Barcelona: el primer, el tercer i el cinquè a la casa del llibreter Joan Burguès, a la plaça Nova, el quart a la casa del llibreter Claudes Bornat, el sisè a la plaça del Blat, “prop de la presó”, i el segon no consta. La notícia i la descripció bibliogràfica de cinc d’aquests plecs consten en un catàleg que el llibreter J. Rosenthal de Munic va editar amb els documents que posava a la venda, a principis del segle XX. És possible que algun viatger alemany els adquirís en el moment d’editar-se i se’ls endugués al seu país.

Avui en consten tres de localitzats: dos es van reproduir en el llibre *Los pliegos poéticos de*

la colección del marqués de Morbecq,⁴ editat a cura d’Antonio Rodríguez-Moñino l’any 1962, i el tercer es conserva al British Museum de Londres.

EL DIARI DE IGUALADA DE 1808

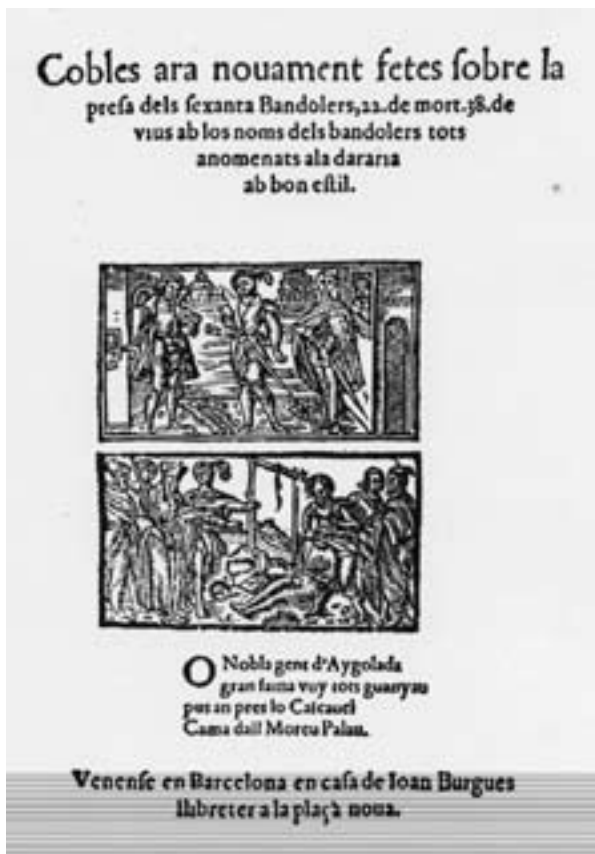
Tots els estudis i inventaris fets fins ara⁵ sobre la premsa igualadina donaven com a primer periòdic un *Diari de Igualada* de l’any 1808. La referència a aquest periòdic es troba en una cita al *Catàlech de la Exposició històrica de la guerra de la Independència a Catalunya*. L’exposició es va celebrar a Igualada des del dia 7 fins al 20 de juny de 1908, entre el gran nombre d’actes commemoratius del centenari de la batalla del Bruc. A l’inventari dels objectes exposats consta amb el número 1.182, grup II, secció 3^a, “una fulla del “*Diari de Igualada*”, propietat de Donya Caterina Vich.

Sobre aquest periòdic, que durant anys s’ha donat per perdut, comentava Antoni Carner: “És probable que s’imprimís en una impremta ambulante, una impremta de guerra, diríem, o potser a Manresa o a Cervera... El “*Diari de Igualada*” no devia tenir altre objectiu que divulgar les ordres de la Junta Superior de Lleida i donar notícies del curs de la guerra”⁶

4. Rodríguez-Moñino, Antonio. *Los pliegos poéticos de la colección del marqués de Morbecq (siglo XVI)*. Edición en facsímile, precedida de un estudio bibliográfico. Madrid: Estudios Bibliográficos, 1962

5. *L’Abella d’Or a Igualada*. Barcelona: Impremta Altés, 1927, f. 19; Carner i Borràs, Antoni. “Un cop d’ull a la història de la premsa igualadina”. *III Jornada d’orientació periodística*. Igualada: Gràfiques Anòia, 1977, p. 31; Centre d’Estudis Comarcals d’Igualada. *Exposició retrospectiva de la premsa igualadina*. Igualada: CECI, 1948, p. 10; Miret Solé, M. Teresa. *La premsa a Igualada (1808?-1982)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1983, vol. 1 p. 33-34; Torrent, Joan. *La presse catalane depuis 1641 jusqu’à 1937*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1937, p. 106; Torrent, Joan i Rafael Tasis. *Història de la premsa catalana*. Barcelona: Bruguera, 1965, vol. 2, p. 52-55.

6. Carner i Borràs, Antoni. “Un cop d’ull a la història de la premsa igualadina”. *III Jornada d’orientació periodística*. Igualada: Gràfiques Anòia, 1977, p. 31.

EL DIARIO DE IGUALADA DE 1808

Ara, però, una nova investigació torna a posar sobre la taula la incògnita de l'origen del primer periòdic igualadí. Recentment, s'ha publicat *Els orígens de la premsa a Catalunya* de Jaume Guillamet,⁷ que analitza el procés d'aparició de la premsa a Catalunya, des de la *Gazeta* (1641) fins al període del periodisme liberal (1833). En la seva recerca pels arxius catalans, l'autor ha localitzat a l'Arxiu Històric de Cervera el fragment d'un *Diario de Igualada*, relligat junt amb els volums del *Diario de Cervera*, amb un format de 16 x 22 cm.

7. Guillamet, Jaume. *Els orígens de la premsa a Catalunya: catàleg de periòdics antics (1641-1833)*. Barcelona: Arxiu Municipal, 2003.

El fragment és solament mitja pàgina estripada, però la part que es conserva inclou el títol i la capçalera datada, on es comprova que està reimprès a Cervera el dia 15 de setembre de 1808 i està signat per “*un idiota de buen humor*”. El periòdic està escrit en castellà i comenta de manera satírica les lluites contra els francesos. Així, anuncia que “*viene o ha venido Josef Bonaparte, dicho el tio Pepe, á tomar posesion del Reyno de España ... Entrará montado en un caballo clavileño igual al de Don Quixote de la Mancha ... ó bien entrará con un carro tirado de bueyes al lado de Don Quixote, acompañado de Sancho, el Canónigo, Cura, y Barbero; se le hará una iluminación de aquellos gusanos que relucen de noche y con la música de pitos...*”

Una altra notícia que es pot llegir és “*la derrota de los franceses que han hecho los somatenes de Igualada y demás pueblecitos vecinos en el 6 y 14 Junio en el Bruch...*” Parlant d'Igualada explica que “*a imitación de algun pueblo que ha hecho cañones de madera de encina para ir contra los franceses; en esta los niños de escuela han compuesto unos cañones de caña que sufren solamente un tiro, demostrando con esto su inclinación contra los franceses en defensa de la Patria...*”

Finalment, un ban en to d'humor negre diu: “*Se hace saber al público, que cualquiera que quiera recoger los pellejos ó cueros de los Franceses, que han muerto en esta guerra, para caxas de tambor que resuenen por todo el mundo, para pergaminos, para escribir su historia, para cribas, albardas, suelas... se darán de balde*”.

No es pot afirmar que aquest exemplar reimprès sigui una còpia exacta del que fins ara era la primera referència al periodisme igualadí ja que, per la cita del primer *Diari de Igualada*, se suposava que era un text en català, però és un document que amplia la informació sobre la premsa local alhora que planteja una nova pregunta: on s'imprimí l'anterior?

Davant d'aquesta troballa, no es descarta que, en un altre moment, es pugui localitzar el suposat *Diari de Igualada* de 1808, fet que aclariria els dubtes sobre els inicis de la premsa igualadina.

M. TERESA MIRET I SOLÉ (Igualada, 1951) és llicenciada en Documentació i directora de la Biblioteca Central d'Igualada. Ha publicat *La premsa a Igualada: 1808?-1982* (1982), *Els anuncis en la premsa igualadina* (1994) i *Cercle Mercantil, Industrial i Agrícola: història* (1997) i és coautora, entre d'altres obres, de *Diccionari biogràfic d'igualadins* (1986), *Revista d'Igualada (1929-1930)* (1990) i *Els goigs a la comarca de l'Anoia* (2001).

Cobles nouamēt fetes sobre la mort

de Moreu Palau, Cascauell, y Camadall, y dela companyia, a causa del orde del Magnifich President dela Conca dodena del Ducat de Cardona. 1573.

Venense en casa Ioan Burgues ala plaça Noua.

NObla vila de Agualada
la honrra vos ne portau
pero per la Conca dodena
es mort Moreu Palau.

ANs de comptar la jornada
vos dire vna crueltat
que aquesta gent maluada
hauien determinat

de saltejar alguns llochs
los quals dire si escoltau
que son en la Conca dodena
hont fench mort Moreu palau.